

KONKLUSIONER FRA PARTNESKABSMØDE

om erhvervsfyrtårnet for bæredygtigt byggeri og erhvervsudvikling
med afsæt i Femern Bælt-forbindelsen

November 2024

KONKLUSIONER FRA PARTNERSKABSMØDET DEN 11. NOVEMBER 2024 FOR ERHVERVSFYRTÅRNET FOR BÆREDYGTIGT BYGGERI OG ERHVERVSUDVIKLING MED AFSÆT I FEMERN BÆLT-FORBINDELSEN

I september 2022 indgik konsortiet bag erhvervsfyrtårnet, staten, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og bestyrelsen for Erhvervshus Sjælland en *partnerskabsaftale om erhvervsfyrtårnet for bæredygtigt byggeri og erhvervsudvikling med afsæt i Femern Bælt-forbindelsen*. Partnerskabsaftalen er fundamentet for samarbejdet om udvikling af erhvervsfyrtårnet. Det fremgår af partnerskabsaftalen, at den skal genbesøges én gang årligt.

Partnerskabsaftalen består dels af en strategi for udviklingen af erhvervsfyrtårnet med sigtelinjer for arbejdet frem mod 2025, og dels af en handlingsplan, der beskriver de aktiviteter, som parterne er enige om at igangsætte frem mod 2025

Det fremgår af partnerskabsaftalen, at det centrale formål med erhvervsfyrtårnene er at arbejde for at udvikle danske styrkepositioner, som gør Danmark dygtigere og rigere, og hvis internationale potentiale indfries ved, at der udvikles danske eksportsucceser og tiltrækkes udenlandske investeringer. Dette skal ske med afsæt i særlige lokale potentialer og muligheder – og dette er anlægget af Femern Bælt-forbindelsen et godt eksempel på.

Mens anlægget af Femern Bælt-forbindelsen åbner op for nye perspektiver for erhvervsudvikling, er hovedspørgsmålet i regi af partnerskabet for erhvervsfyrtårnet, hvordan partnerskabet kan understøtte ambitionen om at udvikle en styrkeposition, der kommer både lokalområdet og Danmark som helhed til gode. Parterne er enige om at skærpe erhvervsfyrtårnets fokus til *bæredygtigt anlæg og megainfrastruktur*. Det skal ske med afsæt i Femern Bælt-forbindelsen. Parterne vil arbejde for at understøtte de erhvervs- og forskningsmæssige muligheder som bevarelsen af tunnelementfabrikken, produktionsområdet og havnen skaber. Udvikling af løsninger, der gør produktion og håndtering af anlæg og megainfrastrukturer både mere effektivt og bæredygtigt bør stå centralt. Parterne er enige om, at hvis ambitionen skal realiseres, kræver det et stærkt offentligt og privat samarbejde.

Nedenfor fremgår en status for erhvervsfyrtårnet samt en række prioriterede aktiviteter, som partnerskabet er enige om at igangsætte i 2024 og frem, for at understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet.

Status for erhvervsfyrtårnet

Folketinget gav i 2023 hjemmel til at bevare tunnelementfabrikken, når den er færdig med at producere tunnelementer til Femern Bælt-forbindelsen. Det giver mulighed for, at fabrikken kan bidrage til at sikre lokale arbejdspladser samt levere komponenter til fremtidige statslige infrastrukturprojekter, som kræver produktions- og udskibningsfaciliteter. Bevarelse af tunnelementfabrikken, produktionsområdet og havnen kan give mulighed for at producere og udskibe elementer til den store udbygning af vindenergi, som er nødvendig for at nå regeringens ambition om klimaneutralitet i 2050. Konsortiet bag erhvervsfyrtårnet er i samarbejde med Lolland Kommune og Erhvervsministeriet løbende i dialog med Transportministeriet og Sund & Bælt omkring muligheden for at fabrikken, produktionsområdet og havnen kan blive kommercielt attraktiv og derved understøtte Lolland Kommunes ønsker om at skabe lokal erhvervsudvikling i området.

Derudover har konsortiet bag erhvervsfyrtårnet igangsat en række indsatser finansieret inden for den afsatte ramme til udvikling af de lokale erhvervsfyrtårne. Konsortiet har bl.a. etableret et viden- og læringscenter for bæredygtigt anlæg og megainfrastruktur, der på sigt skal være centrum for udvikling og test af nye grønne løsninger og innovationssamarbejder mellem virksomheder, iværksættere og viden- og uddannelsesinstitutioner. Konsortiet har også sikret et grundlag for samarbejde med store byggekonsortier og nogle af Danmarks største offentlige bygherrer om fremtidige aktiviteter i erhvervsfyrtårnet. Dertil har konsortiet sikret relevante uddannelses- og forskningsaktiviteter for forskere og studerende mhp. at udvikle og afprøve løsninger målrettet megainfrastrukturprojekter samt en større satsning på udvikling af uddannelses- og efteruddannelsesområdet. Med baggrund i videns- og læringscenteret har erhvervsakademiet Zealand fået godkendt en ny bygningskonstruktør-uddannelse i Nykøbing-Falster, som åbnede i sommeren 2024. Uddannelsen skal være med til fremme udbuddet af kvalificeret arbejdskraft til bygge- og anlægsbranchen. Endelig er der blevet gennemført en række aktiviteter, der skal være med til at styrke erhvervspotentialet på Sjælland og øerne, herunder udmøntningen af en innovationspulje målrettet SMV'er på 7 mio. kr. til at udvikle nye og bæredygtige løsninger til fremtidens megainfrastrukturprojekter.

Konsortiet har indgået samarbejdsaftaler med flere store danske byggeaktører herunder Femern A/S samt et af de store internationale byggekonsortier, Femern Link Contractors (FLC), som er en af hovedentreprenørerne på anlæg af Femern Bælt-forbindelsen. Der er derudover løbende dialog med Femern System Contractor (FSC), som står for den systemteknologiske del, samt nogle af Danmarks største bygherrer i form af hhv. Sund & Bælt, Banedanmark og Vejdirektoratet omkring mulige snitflader og samarbejdspotentialer.

Særligt prioriterede aktiviteter i 2024 og frem:

Med henblik på at understøtte den videre udvikling af erhvervsfyrtårnet er partnerskabet enige om at fokusere på følgende prioriterede indsatsområder:

Udvikling af erhvervspark, testsite og innovationsmiljø

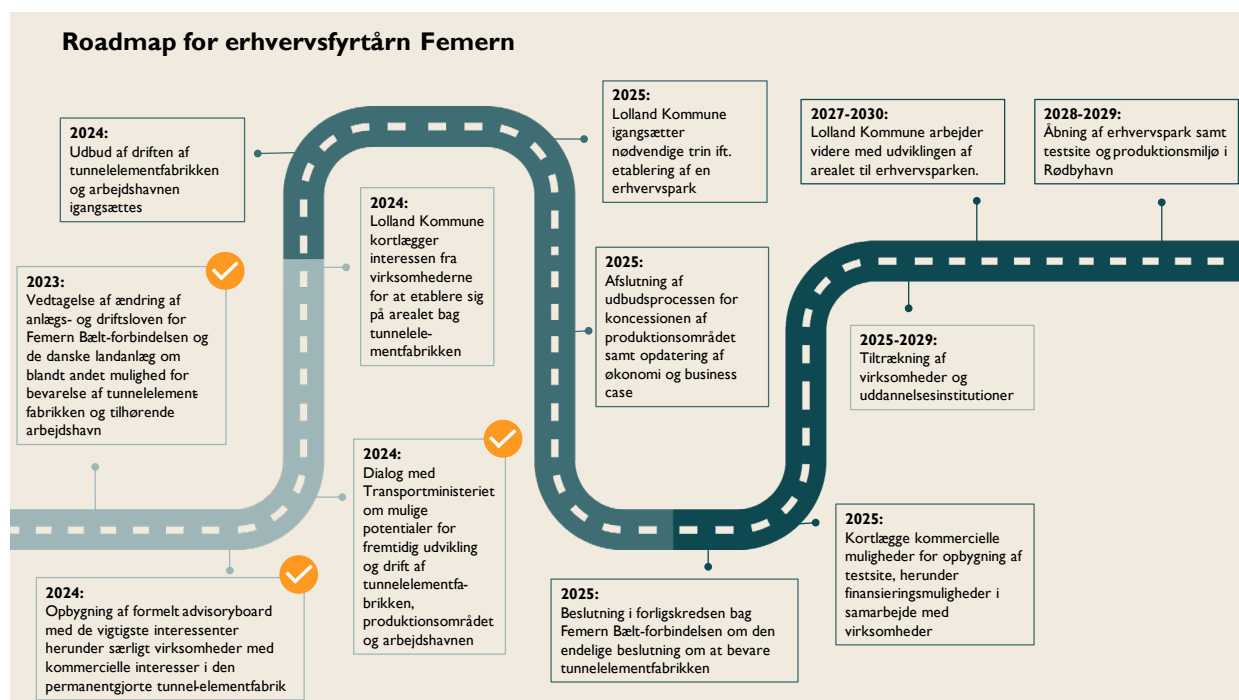
I december 2023 gav Folketinget med en lovændring hjemmel til, at tunnelementfabrikken med tilhørende produktionsområde og arbejdshavn kan bevares. Bevarelse af tunnelementfabrikken og produktionsområdet ved Rødbyhavn giver en unik mulighed for at udvikle lokalområdet og styrke det lokale erhvervsliv. Foruden levering af elementer til fremtidige statslige anlægs- og megainfrastrukturprojekter vil fabrikken bl.a. kunne bruges til andre statslige (og ikke-statslige) projekter, som kræver produktions- og udskibningsfaciliteter. Tunnelementfabrikken med tilhørende arbejdshavn skal drives på forretningsmæssigt grundlag. Sund & Bælt vil i 2024 udbyde en længerevarende lejeaftale på driften af tunnelementfabrikken, arbejdshavnen og produktionsområdet til en driftsoperatør. Når resultatet af udbuddet foreligger, vil Sund & Bælt opdatere økonomien og udarbejde en business case. På baggrund heraf skal forligskredsen træffe endelig beslutning om bevarelse og organisering af tunnelementfabrikken.

Lolland Kommune ser et stort potentiale i at etablere en erhvervspark på arealet bag tunnelementfabrikken, og en række nationale og internationale virksomheder har udvist interesse for at placere sig i området under forudsætning af adgang til havnen. Etableringen af erhvervsparken kan understøtte businesscasen for at drive havnen på kommercielle vilkår og dermed understøtte de kommercielle perspektiver i bevarelsen af tunnelementfabrikken og arbejdshavnen. Ambitionen er desuden at skabe et testsite og innovationsmiljø til udvikling af nye teknologiske løsninger ift. bæredygtige anlæg og megainfrastrukturprojekter, som kan tiltrække både virksomheder og forskere. Lolland Kommunes forslag til udvidelse af aktiviteterne

på havnen til for eksempel havnedrift vil kræve en miljøkonsekvensvurdering, hvilket vil blive afdækket nærmere i forbindelse med projektets fremdrift.

Parterne bakker op om Lolland Kommunes vision om at etablere en erhvervspark og derved sikre rammerne for at skabe et testsite og innovationsmiljø. Konsortiet bag erhvervsfyrtårnet og Erhvervsministeriet vil gå i dialog med Lolland Kommune for at understøtte udviklingen af en erhvervspark og testsite. Konsortiet vil i dialog med den fremtidige driftsoperatør bidrage til at udnytte potentialet i produktionsfaciliteterne og arbejdspladsen.

Nedenstående roadmap fremhæver centrale milepæle for den potentielle åbning af en erhvervspark samt testsite og produktionsmiljø i Rødbyhavn. Roadmap kan opdateres i takt med, at centrale milepæle nås og yderligere milepæle afdækkes.

Videns- og læringscenter for bæredygtigt anlæg og megainfrastrukturprojekter

Videns- og læringscenteret danner grundlag for samarbejde mellem uddannelses- og forskningsinstitutioner, byggekonsortier, bygherrer og virksomheder om udvikling af nye grønne løsninger med afsæt i bæredygtigt anlæg- og megainfrastrukturprojekter.

Mens der inden for byggeriet generelt kan konstateres en stigende tendens til krav om bæredygtighed og udvikling af nye løsninger, er det ikke i samme grad tilfældet ift. anlæg og infrastruktur. Hvis anlæg og infrastruktur skal følge med den grønne omstilling, og herigennem bidrage til, at Danmark når de nationale klimamålsætninger, er det vigtigt at fremme udvikling og implementering af nye bæredygtige løsninger. Erhvervsfyrtårnet er en mulighed for at understøtte udviklingen gennem etablering af konkrete innovationspartnerskaber. Her kan videns- og læringscenteret med nærheden til et af verdens største anlægs- og megainfrastrukturprojekter spille en vigtig rolle.

Konsortiet vil arbejde for at styrke forskningsmiljøet og innovationskraften i videns- og læringscenteret, der skal danne ramme om øget samarbejde mellem studerende, forskere og virksomheder på tværs af hele landet til at udvikle nye grønne løsninger til brug i bygge- og anlægsbranchen. Konsortiet vil i samarbejde med videns- og læringscenteret afsøge muligheden for at etablere konkrete partnerskaber og *use cases* inden for bæredygtigt anlæg og megainfrastrukturprojekter med robotklyngen og Large Structure Production-centeret (LSP-centeret) ved Odense Havn. Konsortiet vil også arbejde for en fortsat udvikling af efteruddannelse og kompetenceudvikling for faglært og ufaglært arbejdskraft for at øge virksomhedernes konkurrenceevne og arbejdskraftens relevans og attraktivitet.

Øget virksomhedsengagement til udvikling af erhvervsfyrtårnet

Det er i sidste ende virksomhederne, der skal innovere, producere og aftage de teknologiske løsninger, og dermed realisere visionen om at styrke udvikling af bæredygtigt byggeri og bidrage til, at det bliver en ny grøn styrkeposition for Danmark. Virksomhedernes engagement afhænger ikke kun af de kommercielle perspektiver på den korte bane, men også af de offentlige-private bygherrers evne til at efterspørge og understøtte dem på sigt.

Konsortiet vil arbejde for at øge virksomhedsengagementet i erhvervsfyrtårnet herunder gennem gennemførelse af test, demonstration og udvikling af ny teknologi i regi af den innovationspulje, der er bevilget gennem Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samt gennem samarbejde med bygherrer inden for anlægs- og megainfrastrukturprojekter som bl.a. Banedanmark, Sund & Bælt, Vejdirektoratet og de danske havne. Yderligere har konsortiet nedsat et advisory board bestående af bl.a. Rambøll, MT Højgaard, European Energy, Systra og flere andre som skal yde rådgivning og sparring omkring virksomhedernes behov og ønsker, i forhold til at ville øge engagementet lokalt og i erhvervsfyrtårnet.

Konsortiet vil også fortsætte de igangværende aktiviteter på kompetenceområdet, bl.a. i dialog med relevante brancheorganisationer herunder DI Byg og Foreningen af Rådgivende Ingeniører, for bedst muligt at understøtte udviklingen af kvalificeret arbejdskraft til både SMV'er og store virksomheder.

Ovenstående aktiviteter, som partnerskabet er enige om at igangsætte i 2024-2025, vil indgå i opdateringen af handlingsplanen for partnerskabsaftalen for erhvervsfyrtårnet. I tillæg hertil vil indgå de aktiviteter, som der tildeles EU-midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til i perioden 2024-2026, og som understøtter sigtelinjerne i partnerskabsaftalen.

Medfinansieret af
Den Europæiske Union